

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Premi Xavier Batlle

**Bona pràctica:
Realitzar la Formació Interna de
Centre amb formadors interns**

Institut Bernat el Ferrer

Molins de Rei

Ramon Graells Juanós

Justificació

El primer cop que ens vam plantejar realitzar la FIC va ser el 2009 quan es van donar diverses circumstàncies que ens feien replantejar el paper del professorat a l'aula:

- L'aparició del programa 1x1 que volia portar els ordinadors a les aules com a principal eina de treball.
- Els moviments de renovació pedagògica que cada cop tenien més presència als mitjans de comunicació.
- L'aparició de les xarxes socials que permetien un millor coneixement per part dels docents de les pràctiques i innovacions que realitzaven altres centres

Aquests fets van fer que ens plantegéssim la necessitat de crear una cultura compartida de centre amb tot el professorat per impulsar les noves metodologies educatives. També es va realitzar la formació al professorat de Formació Professional. L'equip impulsor d'aquesta iniciativa va ser l'equip directiu secundat pels coordinadors de centre.

Valoràvem que gran part del professorat estava convençut que l'educació havia de canviar però no sabia com i potser no tenia les eines, els coneixements o la confiança per realitzar-ho. Vam valorar que la FIC era el millor camí per superar aquests condicionants. Ens permetia que tothom la realitzés, i això suposava la creació d'una cultura educativa compartida i que el professorat obtingués el certificat de 30 hores de la formació.

Un dels primers aspectes que ens vam plantejar van ser l'elecció del formador. El centre i la majoria del professorat hem tingut experiències negatives amb formadors. Sovint vinculades a una formació més teòrica que aplicada, a vegades difícil de portar a la pràctica amb els 30 alumnes de l'aula, impartida per professionals de la formació del professorat però no de la formació d'alumnes. Necessitàvem conèixer experiències reals, que funcionessin i que ens permetessin una transferència a l'aula el més directa possible.

Per totes aquestes circumstàncies vam valorar la figura del formador intern. Sabíem que el centre disposava de professorat que complia els requisits que demanàriem als formadors i que seria possible desenvolupar la FIC amb ells. Els formadors interns, a més, tenen l'avantatge que són coneguts per la resta del claustre, això els dona més empatia, més versemblança a les seves explicacions i propostes perquè tothom sap que són reals i que s'han dut a la pràctica amb l'alumnat.

Les formacions

Com s'ha dit, el 2009 el centre va apostar de manera clara i decidida pel Projecte 1x1, creiem fermament que la introducció dels ordinadors a l'aula suposaria un canvi metodològic important. Vam detectar que un problema inicial seria la manca de coneixement que part del professorat tenia de l'ordinador i dels programes i recursos que serien necessaris.

Aquests continguts serien els que omplirien la primera formació: coneixements bàsics del sistema operatiu (per exemple la duplicació de pantalles...), fórmules bàsiques de l'excel per substituir la llibreta de notes, i sobretot, una introducció al moodle ja que creiem que era la millor eina que ens permetria desenvolupar les classes amb els ordinadors. Aquesta formació no va tenir el reconeixement formal de FIC.

La següent formació va ser més metodològica, i ara ja oficialment com a FIC. Es van introduir eines per treballar a l'aula com els mapes mentals, els mapes conceptuals, i les destreses i rutines basades en el Project Zero de la Universitat de Harvard (<http://www.pz.harvard.edu/>).

La tercera formació es va realitzar sobre el treball col·laboratiu i les eines que el faciliten en l'entorn de les Tecnologies de l'Aprenentatge i la Comunicació.

Un cop format al professorat en la nova eina i les seves aplicacions, i en noves metodologies, vam pensar en acabar aquest cicle fent la formació sobre l'avaluació. I en aquest cas vam triar un itinerari ja preparat com a FIC, el d'Avaluar per Aprendre.

El curs 2015-2016 no es va realitzar cap formació perquè no teníem clars quins continguts eren els necessaris en el marc del Projecte Educatiu de Centre.

Al següent curs vam reprendre la FIC formant al professorat en metodologies emergents: Visual thinking, Design thinking, Flipped classroom, Gamificació i Classes Àgils (Procés SCRUM).

El curs 2015-2016 vam incorporar de manera paulatina els projectes en el desenvolupament de les classes. Durant dos anys en vam realitzar un cada trimestre (de manera semblant a com realitzàvem el treball de Síntesi), i el curs 2017-2018 ja van tenir una dotació horària de 6 hores setmanals. Era evident que la formació d'aquest curs seria sobre el disseny i realització de projectes interdisciplinars.

I el curs actual, amb l'aprovació de l'Ordre ENS/108/2018 sobre la nova avaluació a l'ESO necessitàvem formar al professorat sobre l'aprenentatge competencial. La definició de competències i indicadors, el dissenys d'activitats

competencials i l'avaluació de l'assoliment de les competències per part de l'alumnat. Aquesta formació es fa seguint el model SCAP proposat pel Departament d'Educació i com a continuïtat per a tot el claustre de les formacions que ja van realitzar els coordinadors en els cursos anteriors (Itinerari formatiu model competencial orientador (Nivells 1 i 2).

Formacions realitzades		
Codi	Curs	Activitat
3020220500	2012-2013	Aplicació de noves metodologies d'ensenyament-aprenentatge i d'avaluació
3020150500	2013-2014	El treball col·laboratiu i les TAC
3020350500	2014-2015	Avaluar per aprendre. L'avaluació al servei de l'aprenentatge de l'alumnat
3020180500	2016-2017	Metodologies emergents
3020070500	2017-2018	Disseny de projectes globalitzats per a l'ESO
3020300520	2018-2019	Itinerari formatiu model competencial orientador. Nivell 3

Del que s'ha anat treballant a les formacions s'ha creat un curs moodle, obert a visitants perquè tothom pugui tenir accés a documents, vídeos, enllaços que permetin preparar alguna activitat d'aula basada en alguna de les formacions realitzades. El curs porta per títol Catàleg de Recursos Educatius (Annex 1).

<https://moodle.bernatelferrer.cat/course/view.php?id=110>.

Els formadors interns

L'altre aspecte important de la nostra bona pràctica és la docència per part de formadors interns. Com hem dit abans, van haver motius econòmics (no se'ls ha de pagar) i també motius pedagògics (credibilitat, confiança...). En un primer moment no va ser difícil trobar professorat amb coneixements d'informàtica i de moodle per fer les primeres formacions. I també per començar amb les formacions inicials sobre noves metodologies (mapes mentals, conceptuals...). Però a mesura que s'avançava ens vam trobar que ens faltaria professorat format per dur a terme les sessions. A més les formacions es fan per equips docents de manera simultània (4 sessions alhora per grups entre 1 i 15 professors) i per tant es necessitava un grup de formadors.

La solució la vam trobar d'una banda en la participació en xarxes educatives de centres que ens permeten estar en contacte amb altres escoles i amb les seves

pràctiques (Xarxa de Competències Bàsiques, Xarxa de Qualitat i Millora Contínua, EscolaNova21...); les visites a escoles perquè ens expliquessin les seves actuacions amb l'alumnat (Col·legi Montserrat, Escola Virolai, Escola Montessori Palau de Girona...); les formacions que fèiem els docents a les quals assistíem a ser possible en petit grup; i la recerca per xarxes socials i per internet.

Però evidentment, el grup de formadors no ha estat estable i per diverses raons ha anat canviant en el temps. A més, no tothom podia accedir a les formacions i en canvi, després havia de fer la formació al professorat del seu equip docent. Per contrarestar aquest problema vam crear de manera formal i a vegades informal, equips de millora. Quan els vam crear de manera formal és perquè teníem molt clares les seves funcions, objectius i funcionament. En aquests equips de millora, el professorat explicava a la resta de formadors en què consistia i com s'havia de fer la formació que havia preparat per a la propera sessió. Els futurs formadors experimentaven com a alumnes la formació que durien a terme pròximament. I a més era el moment per corregir possibles errors i introduir millores.

Quan no s'han fet equips de millora, la preparació de les formacions s'ha fet amb membres de l'equip directiu, coordinadors o caps de departament que han preparat la sessió en alguna de les reunions de treball del centre.

Aquesta docència amb formadors interns hem intentat combinar-la cada curs amb la formació d'algun expert extern. Aquest canvi ens ajuda a trencar rutines i a dinamitzar la formació. Així hem tingut formació per part de Victor Koppers sobre la Gerència de l'entusiasme, d'Anna Carballo parlant de Neuroeducació i el cervell dels adolescents, i del grup de Clases Àgils sobre la Metodologia Àgil i el Design thinking (<https://clasesagiles.wordpress.com/2017/09/08/formacion-en-el-ins-bernat-el-ferrer/>) (Annex 3).

Valoració de la FIC

La valoració de la FIC es fa a la reunió de la Revisió del Sistema per la Direcció que es realitza el juliol. Aquesta anàlisi es fa en la revisió del Pla de Formació de Centre. Els indicadors que fem servir per valorar la formació són:

- Nombre de professors que obtenen el certificat final.
- Valoració de la formació per part del professorat (puntuació obtinguda en una pregunta dins de l'enquesta de valoració del curs).

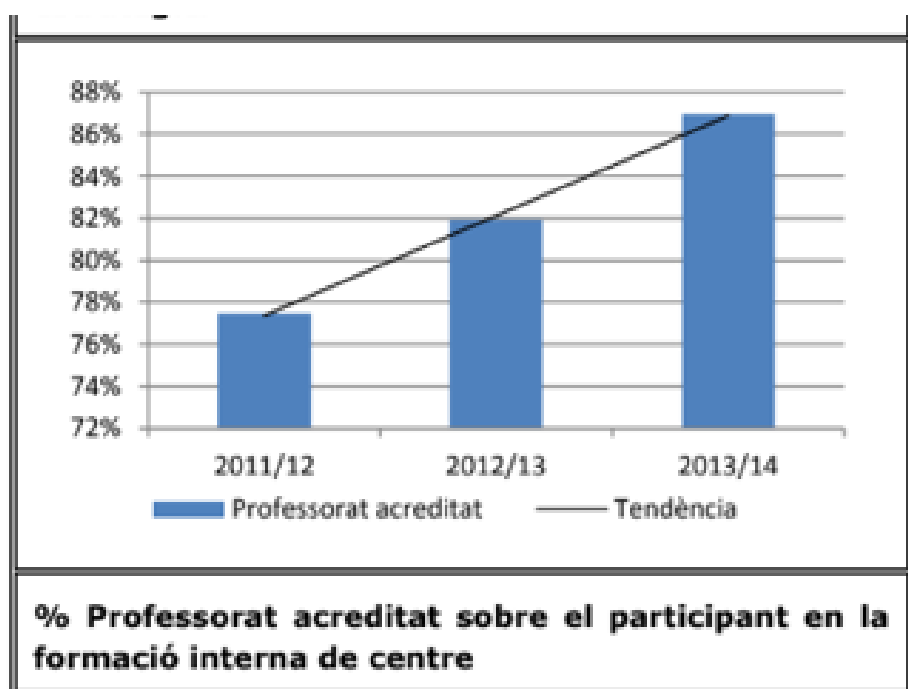
A l'enquesta de valoració també demanen per les demandes o preferències que pot tenir el professorat per a futures formacions, i aquestes dades, conjuntament

amb la valoració de necessitats, objectius del Projecte de Direcció i proposta d'actuacions que formula l'equip directiu pel proper curs (Annex 2).

La realització d'aquestes formacions, i la prova que han tingut una transferència a l'aula ha estat que el professorat que s'incorpora al centre, un cop veu les activitats, i dinàmiques de treball ens demana per poder-se actualitzar. Això ens va fer impulsar una formació inicial pel professorat de nova incorporació al centre que realitzem, durant dos matins del mes de setembre on els intentem donar una visió general de les activitats i mostrar-los els repositoris on les poden localitzar. Aquesta activitat també facilita molt la seva incorporació al centre i el coneixement amb les persones de l'equip directiu o coordinadors que fan la formació.

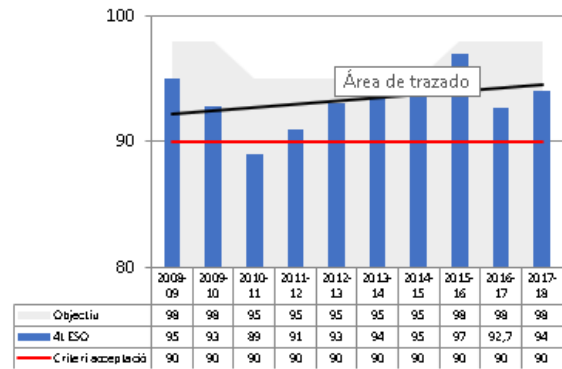
No tenim resultats continus de la formació, ja que algun any no l'hem realitzat. Si que hi ha algunes dades:

- Un augment els primers cursos del percentatge del professorat que va obtenir el certificat.

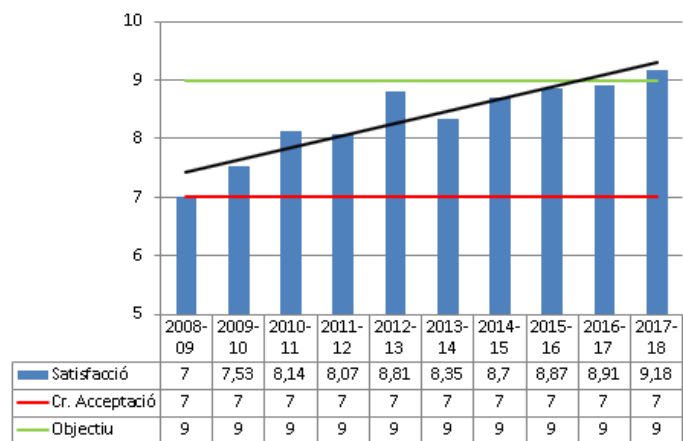

- Una valoració el curs 2014-2015 de 7,12 a l'ESO i de 7,6 a l'FP i el curs 2017-2018 de 7,95 (Annex2).
- I hem fet servir alguns indicadors indirectes com el percentatge de graduats a 4t. ESO, i la satisfacció del professorat l'ambient de treball del centre i l'acollida al centre que són molt positius.

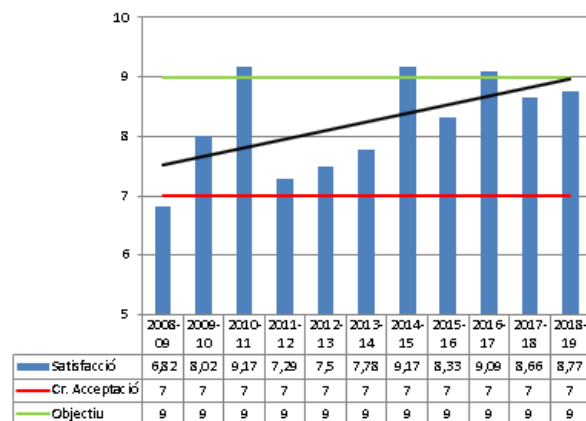
C04.10 (MIB 20) Percentatge d'alumnes que es graduen

C05.6 (MIB 10) Satisfacció del personal sobre l'ambient de Treball (Enquesta a l'equip humà)

E04.1 Satisfacció del professorat amb l'acollida al centre

Annex 1

Catàleg de Recursos Educatius

The screenshot shows the 'CAT REC' (Catalog of Educational Resources) interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'INICI', 'L'INSTITUT', 'ESTUDIS', 'SECRETARIA', and 'COMUNITAT'. The user's name 'Ramon Graells Juanos' is displayed in the top right corner. Below the navigation bar, the main header 'CAT REC' is prominently displayed, accompanied by social media icons for Facebook, Twitter, Instagram, and YouTube. A secondary navigation bar includes 'Home', 'Tauler', 'Events', 'Els meus cursos', and 'This course', along with utility buttons for 'Activa edició', 'Hide blocks', and 'Full screen'. The main content area is titled 'Els meus cursos > Catàleg de Recursos Educatius'. On the left, there is a sidebar menu under 'Administració' with various options like 'Edita paràmetres', 'Activa edició', 'Usuaris', and 'Cancel·la la meua inscripció en CAT REC'. The main content area features a 'General' section with a large heading 'Catàleg de Recursos Educatius' and a list of resource links, including 'Enllaç al curs de Competències i Projectes', 'Lectura: El constructivisme social...', 'Mapes d'aprenentatge', 'L'aprenentatge cooperatiu', 'Viaje a la escuela del siglo XXI', '20 claves educativas para el 2020', and 'La naturaleza de l'aprenentatge'. At the bottom of the main content area, there is a video player showing a presentation slide titled 'Teaching in the 21st Century' with a pyramid diagram of Bloom's Taxonomy levels: Remember, Understand, Apply, Analyze, Evaluate, and Create.

Annex 2

Pàgines de valoració de la formació al Document de Revisió del Sistema per la Direcció

1.7 Estratègia, Planificació, comunicació i equip humà		
1.7.2 Desplegament del pla de formació, avaluació de les competències del professorat i resultats assolits		
Valoració del pla de formació		
1	Formació interna de centre: Disseny de projectes globalitzats per la ESO	55
	Valoració: enquesta CRP	
	Valoració de l'eficàcia: a l'enquesta final professorat ESO 7,95 ESO-Batxillerat	
2	Xarxa E4 PQiMC	4
	Xarxa Qualitat: Hem participat a totes les reunions de la xarxa, Jornada de Qualitat i Jornada de Cloenda. Hem anat d'auditors interns als instituts Gabriela Mistral de Sant Vicenç dels Horts i el Calamot de Gavà. Valoració positiva. Valoració de l'eficàcia: La participació a la xarxa ens ha facilitat els coneixements necessaris per planificar i anar realitzant els canvis necessaris per realitzar la transició a la nova versió de la ISO 9001:2015. 5/5 Jornada portes obertes: Vam acollir al centre la segona jornada de portes obertes de qualitat, en la que van assistir 10 persones interessades en conèixer el funcionament del centre i els nostres processos de qualitat. Valoració positiva. Valoració de l'eficàcia: el 75% (bastant i molt) dels oients van manifestar que aplicaran els aprenentatges adquirits en la jornada. El 100% dels oients valoren el grau de satisfacció amb la organització basant o molt.	
3	Xarxa del Programa d'assessorament a les persones i a les empreses en els ensenyaments professionals	1
	Valoració: La persona responsable va agafar la baixa a meitat de curs i no va poder assistir a totes les sessions.	
	Xarxa FP DUAL	
4	Valoració: Posar en comú les dificultats per implantar la FP DUAL en els diferents centres. Valoració de l'eficàcia: Aquest curs hem signat 35 acords amb una valoració molt positiva d'alumnat i empreses.	2
5	Formació QBD nous tutors Valoració: formació inicial sobre l'ús de l'aplicació. Valoració eficàcia: Satisfacció molt alta d'alumnat i empreses amb el desenvolupament de l'FCT.	2
6	Formació inici curs professorat nou (Federació Obrera) Valoració: Valoració molt positiva per part dels participants (enquesta acollida professorat) Valoració de l'eficàcia: L'enquesta d'acollida valoracions molt altes.	23
7	Formació SCAP (Nivell 3) Valoració: Valoració positiva per part dels assistents. Hem après noves opcions per programar les tutories prioritzant l'orientació de l'alumnat. Valoració de l'eficàcia: Augment d'una segona hora a la tutoria de 1r i 2n d'eso	5
8	Formació inici curs professorat Valoració: molt positiva per part dels assistents. Noves metodologies per incorporar a les classes: gamificació, scrum, Desing thinking. Valoració de l'eficàcia: Hem incorporat el tauler d'SCRUM en alguns grups del projecte de 1r d'ESO.	80

1.7 Estratègia, Planificació, comunicació i equip humà

1.7.3 Detecció de necessitats de formació pel proper curs

PERCENTATGE	PROFESSORAT ESO/BATX	PERCENTATGE	PROFESSORAT FP
24,44%	Avaluació per competències. Treballar per competències.	2,22%	Treballar les habilitat socials i les competències del cicle.
8,89%	Formació en projectes	2,22%	M'agradarien coses més tècniques, i no tant de metodologies (que de vegades no s'adapten a la FP). De fet, penso que fer un curs obligatori pel professorat no té gaire sentit. Els cursos de formació haurien de ser voluntaris.
2,22%	Gestió de conflictes al centre i a l'aula.	2,22%	Programació, avaluació i treball per competències a la FP
4,44%	Intel·ligència emocional / Assertivitat	2,22%	Programacions i seguiments.
2,22%	Relaxació	2,22%	Resiliència
2,22%	Intel·ligències múltiples	2,22%	Alumnes Amb NEE (assessorament per poder treballar les necessitats d'aquests alumnes es a dir coordinació amb l'equip docent, famílies i l'EAP).
2,22%	Neuopedagogia		
4,44%	TIC / Moodle		
2,22%	Model competencial orientador emfatitzant el treball de l'acció tutorial i la cultura d'equip de centre orientador.		
2,22%	una formació sobre els principals símptomes dels trastorns d'aprenentatge, per detecció precoç.		
6,67%	Atenció a la diversitat		
2,22%	Metodologies a l'aula		
2,22%	Funció tutorial		
2,22%	Pautes d'entrevista pares		
2,22%	Dinàmica de grups.		
2,22%	activitats per gestionar emocions alumnes		
2,22%	activitats per motivar alumnes. Activitats per motivar a professors.		
2,22%	Satisfacció del professorat		

1.7 Estratègia, Planificació, comunicació i equip humà

1.7.3 Detecció de necessitats de formació pel proper curs

- Formació inici de curs al professorat nou. Funcions i eines. Tutors que comencen. Setembre Ramon i caps d'estudi.
- Formació en els aplicatius que fem o farem servir: nou gestor documental (DRIVE i Moodle) Ramon G., Juan A. Chaves i Raúl Richard
- Formació sobre aprenentatge i avaluació competencial. (FIC)
- Educació emocional i neuroeducació
- Scratch per a docents

Annex 3

Bloc de Clases Ágiles amb la notícia de la nostra formació

Blog sobre Metodología Ágil en clase

ENCUENTRO PRIMARIA ENCUENTRO SECUNDARIA LA CLASE ÁGIL EN UN SOLO CLIC METODOLOGÍAS ACTIVAS DE APRENDIZAJE

FORMACIÓN Y TALLERES VÍDEOS DE LOS ENCUENTROS

Formación en el INS Bernat el Ferrer

DEJA UN COMENTARIO

El Equipo de Clases Ágiles estuvo ayer, día 7 de septiembre, en el Instituto Bernat el Ferrer de Molins de Rei, explicando a más de 80 profesores el potencial de la Metodología Ágil y las virtudes del Design Thinking.

Estamos muy agradecidos al equipo de docentes que nos recibió por el interés y las ganas de aprender que mostraron en todo momento. Estamos también convencidos de que tanto ellos como sus alumnos podrán sacar mucho provecho de estas dos metodologías de aprendizaje.

Buscar ...

Entradas recientes

- Guía Metodología Ágil en clase v1.0
- BAOS 2017
- Formación en el INS Bernat el Ferrer
- V Jornada equips de centre d'orientació educativa
- Agile BCN Open Space 6 mayo
- ENCUENTRO CLASES ÁGILES – Educación Primaria
- Ejemplo ÁGIL en la clase de Matemáticas de 6º Primaria
- Ficha de Validación de Tareas
- ¿Cómo transformar el modelo educativo de tu escuela en un modelo basado en las competencias del siglo 21?
- ¿QUÉ ES LA METODOLOGÍA ÁGIL?
- PILARES DE LA METODOLOGÍA ÁGIL
- ¿QUÉ SE CONSIGUE?
- ¿CÓMO SE ORGANIZA LA CLASE? LOS EQUIPOS DE TRABAJO
- ¿QUÉ DEBE HACER EL PROFESOR?